

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	
Fakulta	filozofická
Obor řízení	klinická psychologie
Uchazeč	PhDr. Iva Burešová, Ph.D.
Pracoviště uchazeče	Masarykova univerzita, Filozofická fakulta
Habilitační práce (název)	<i>Self-Harm in Adolescence</i>
Oponent	Doc. PhDr. František Baumgartner, CSc.
Pracoviště oponenta	Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Ostravská univerzita, Ostrava

Text posudku

Předložená habilitační práce v podobě knižní publikace se zabývá aktuálním tématem a přestože nemá velký rozsah svým obsahem dobře pokrývá studovanou oblast. Sebeпоškozování se v posledních letech stalo medializovaným tématem, a tak kromě odborné dostalo se i do pozornosti širší veřejnosti. Je to chování, které se týká celé populace, ale u adolescentů je více rozšířeno. Někteří autoři se dokonce zmiňují o „epidemickém rozměru“ sebeпоškozování mezi mladými lidmi. Odborný zájem o toto téma zatím není v ČR přiměřený závažnosti tohoto jevu. Publikace proto představuje významný přínos ke studiu tématu.

Autorka pojednává o sebeпоškozování v dospívání se zřetelem k vývoji chápání tohoto fenoménu v odborné literatuře. Představuje důležité koncepce a modely, které se usilují o jeho teoretické uchopení a vysvětlení. V kontextu současných výzkumných studií je popisována míra výskytu, příčiny vzniku a rozvoje sebeпоškozujících forem chování a spojitost s jinými poruchami. Autorka přibližuje rovněž důležité protektivní a rizikové faktory, které působí ve směru buď oslabování nebo naopak posilování tendencí k výskytu projevů sebeпоškozování. Charakterizovány jsou diagnostické nástroje, které se v současnosti používají v empirických výzkumech a klinické praxi a rovněž i otázky terapie a prevence.

Klíčovou část publikace představují výsledky výzkumné studie, která se soustřeďuje na analýzu chápání pojmu sebeпоškozování pohledem adolescentů. Právě realizace výzkumu v podobě lexikální textové analýzy je nejcennějším a originálním příspěvkem autorky k studovanému tématu. Provedla (spolu se svými spolupracovníky) rozsáhlý výzkum, kterého se zúčastnilo víc než tři tisíc respondentů. Prezentován je pohled na to, jak je percipováno

sebeubližování v celém souboru, ale i s rozlišením na dívky a chlapce a také s ohledem na existenci či neexistenci vlastní zkušenosti s těmito projevy rizikového chování.

Práci hodnotím jako přínosnou a zároveň inspirativní pro další rozvoj zkoumání v dané oblasti. Realizovaný výzkum přinesl nové a originální poznatky rozšiřující dosavadní poznání. Byl realizován adekvátní metodou a je také adekvátně zpracován. Autorka předloženým textem prokazuje svou kompetentnost a erudovanost.

Po formální stránce je práce napsaná v souladu s požadavky. Zvláštní pozornost a ocenění si zaslouhuje publikování práce v anglickém jazyce v zahraničním vydavatelství. Kniha proto může oslovit větší počet čtenářů. Přestože se jedná o odborný text, styl psaní je poutavý a přístupný. Citace odpovídají stanovené normě.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. Sebeпоškození bývá označováno i jako určitá strategie zvládnání zátěže. Zjevné je, že představuje maladaptivní způsob jak se vyrovnávat se zátěží. Přesto, může za jistých okolností přinášet i něco pozitivního? Vycházím z toho, že některé méně vhodné způsoby zvládnání mohou být někdy, vzhledem ke kontextu, efektivní.

2. V spojitosti se studiem sebeпоškození v adolescenci je oprávněné uvažovat o realizaci kvalitativního výzkumu. Uvažuje habilitantka o tom podívat se na zkoumaný jev z tohoto pohledu? Jak by takový výzkum mohl být koncipován?

Závěr

Habilitační práce PhDr. Ivy Burešové, Ph.D. „Self-Harm in Adolescence“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru klinická psychologie.

Datum 6. 6. 2017